

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ประเทศไทยได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยแนวปฏิบัติของ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ในการพัฒนาและบริหารประเทศคือการดำเนินไปในทางสายกลาง โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ซึ่งการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ปัญหาสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาที่นอกเหนือจากการทำอะไรให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ทำอย่างไรกลุ่มชุมชนจึงจะดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาปรับใช้ โดยเมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้วก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือกัน สร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตนซึ่งจะสามารถทำให้ ชุมชนโดยรวม เกิดความพอเพียงอย่างแท้จริง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตเห็ดหอมบ้านปางมะโอ ตำบลวังเงิน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่นที่เน้นให้คนในชุมชนได้นำหลักความพอเพียงเข้ามาใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในการทำงานว่า “วังเงินนำอยู่ หมู่บ้านสีเขียว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีเศรษฐกิจพอเพียง ชื่อเสียงเรื่องเห็ดหอม” จากความได้เปรียบเชิงนิเวศวิทยาของชุมชนตำบลวังเงินที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง มีเทือกเขาเป็นคูชานาน และมีแม่น้ำจางไหลผ่าน จึงเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ จึงทำให้นี้เหมาะแก่การเพาะเห็ดหอม ทำให้เกิดรายได้ให้กับคนในชุมชนเป็นจำนวนมาก และเกิดการรวมกลุ่มกันในชุมชน คือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือกลุ่มเพาะเห็ดหอม เพื่อประสานความร่วมมือกันในชุมชน ในการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดร่วมกัน ผู้ผลิตเห็ดหอมคุณภาพดี และได้จัดตั้งเครือข่ายการเรียนรู้ศูนย์เศรษฐกิจชุมชน เชิงคุณธรรม มีการจัดการแบบกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งมีการผลิตเห็ดหอมสดเพื่อนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น น้ำพริกเผาเห็ดหอม เห็ดหอมอบน้ำผึ้ง เป็นต้น ซึ่งมีชื่อเสียง มี

แหล่งจำหน่ายที่แน่นอน การดำเนินงานของกลุ่ม ได้เกิดการพัฒนาระดับความรู้ ความสามารถของสมาชิกทุกคนอย่างต่อเนื่อง สร้างระบบบริหารจัดการงานทุกส่วนให้เกิดประสิทธิภาพ นำหลักความพอเพียงเข้ามาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่เครือข่ายการเรียนรู้ศูนย์เศรษฐกิจชุมชนเชิงคุณธรรม ประจำตำบลวังเงิน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เพื่อประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ผู้การบูรณาการในการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน จากวิสาหกิจชุมชนอุตสาหกรรมเห็ดหอมที่สร้างอาชีพและรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน (กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (กลุ่มเพาะเห็ดหอม), 2556 : ออนไลน์)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะพยายามดำเนินการรวมกลุ่มแปรรูป แต่การดำเนินงานที่ไม่ต่อเนื่องของกระบวนการจัดการในชุมชน ทำให้เกิดปัญหาการแบ่งแยก และเริ่มแยกตัวกันดำเนินการเอง แต่ละคน ต่างทำ แข่งกันผลิต แข่งกันหาตลาด ไม่รวมมือกันเหมือนแต่ก่อน ทำให้เกิดปัญหาขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปางมะโอ

ดังนั้นงานวิจัยนี้ จะเป็นการศึกษาแนวทางในการดำเนินจัดการวิสาหกิจชุมชนอุตสาหกรรมเห็ดหอมบ้านปางมะโอ ตำบลวังเงิน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยอาศัยแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาชุมชน และเป็นแนวทางการจัดการ เป็นองค์กระตุ้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ เพื่อนำไปพัฒนาและปรับใช้ให้เป็นประโยชน์กับชุมชนของตนเอง และเป็นข้อมูลสำหรับบุคคลที่สนใจในอุตสาหกรรมเห็ดหอม โดยนำแนวคิดวิถีพอเพียงเข้ามาปรับใช้ให้ธุรกิจอยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนอุตสาหกรรมเห็ดหอม บ้านปางมะโอ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการจัดการวิสาหกิจชุมชนอุตสาหกรรมเห็ดหอมบ้านปางมะโอ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
2. ทราบถึงการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
3. ข้อมูลและความรู้ต่างๆ ที่ได้จากการศึกษานี้ จะเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจ ดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมเห็ดหอมและการประยุกต์ในธุรกิจอื่นๆ ต่อไป

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการชุมชน โดยชุมชน เพื่อประโยชน์ของคนในชุมชน ที่ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางสังคมของชุมชนในการดำเนินกิจการดังกล่าวจุดมุ่งหมายของการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนการเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการ พัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้าง โอกาสและรายได้ของชุมชนฐานราก ให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่าง ยั่งยืน

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self sufficiency) อยู่ได้โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง และผู้อื่น ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทาง เศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อนมีความพอกินพอใช้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ย่อมสามารถ สร้าง ความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาจากเหตุ บัญญัติที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการ เปลี่ยนแปลงรอบตัว

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการดำเนิน ชีวิตและการประกอบกิจการงาน

เงื่อนไขคุณธรรม คือ การยึดถือคุณธรรมต่างๆ อาทิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความ เพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน ฯลฯ